

Natuurontwikkelingsplan 2014

Bestemmingsplan Prinsenlaan 80 Groenekan - toelichting, bijlage 2

Datum: 14 maart 2014

1. Huidige situatie

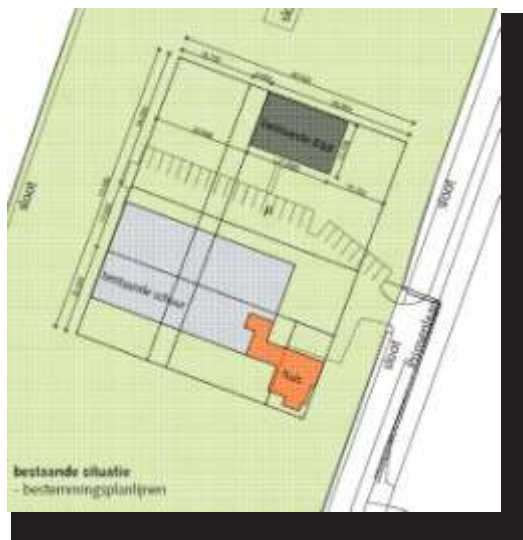
Aanleiding

Voorliggend natuurontwikkelingsplan vormt een nadere uitwerking van het eerdere schetsvoorstel van Agroplan d.d. 14 maart 2012, ten behoeve van de functieverandering aan de Prinsenlaan 80 te Groenekan.

Het natuurontwikkelingsplan gaat uit van een versterking van de landschapstructuur van het veenweidegebied. Deze structuur wordt versterkt door het benadrukken van de voor dit gebied zo kenmerkende opstreckende verkaveling. In het plan is veel ruimte gecreëerd voor natuurontwikkeling, er wordt ca. 3.43.00 ha. omgevormd naar natuur. Een groot deel van de natuur bestaat uit bloemrijk grasland, waarmee de karakteristieke openheid van het veenweidegebied blijft bestaan. Een kwelsloot met natuurvriendelijke oevers benadrukt de kavelrichting en biedt ruimte voor waterberging.

De locatie ligt in een dassenrijke omgeving. Met de aanleg van een poel, begeleidende beplanting en een dassenburcht wordt er voor de das een verbindingroute gecreëerd en de leefruimte wordt vergroot. Ook andere plant- en diersoorten zullen profijt hebben van de nieuwe natuur, het draagt bij aan de soortenrijkdom van het gebied.

De nieuwbouw sluit aan op de bestaande B&B, de bebouwing en het erf worden landschappelijk ingepast. Bestaande beplanting blijft gehandhaafd. Dit document is uitsluitend gericht op (de ontwikkeling van) natuurwaarden. De weergave van toekomstige bebouwing in dit document is fictief/schetsmatig en geeft slechts een beeld van mogelijke uitwerking.

2. Toekomstige situatie

Uitwerking natuurplan

Gemengde houtsingel

Aan de westzijde van het gehele perceel wordt een gemengde houtsingel aangelegd. De singel benadrukt de kavelstuctuur, maar de beplanting is niet helemaal gesloten waardoor er af en toe doorkijkjes naar het aangrenzend perceel zijn. De singel bestaat uit een menging van els, geoorde wilg, meidoorn en zoete kers. Lijnvormige elementen zijn van betekenis als voorplantingsbiotoop voor een groot aantal diersoorten, vooral in de meer open gebieden. Ze zijn belangrijk voor de verplaatsingen van dieren, zowel voor hun dagelijkse tochten tussen de foerageergronden en de verblijfplaatsen (das, vleermuizen) als voor seizoensgebonden verplaatsingen (dispersie, trek) (1).

Poel (achterkant perceel)

Een deel van het perceel wordt omgevormd tot bloemrijk grasland: vochtig bont hooiland (o.a. brunel, kale jonker en biezeknoppen). Vochtige tot natte graslanden zijn van betekenis als leefgebied voor een beperkt aantal specifieke soorten, oa. als foerageer- en jachtgebied voor zoogdieren en vogels. Met grasland blijft de karakteristieke openheid van het veenweide gebied behouden. Middels extensief beheer (enkele grote grazers, niet bemesten en maaisel afvoeren) zal dit natuurdoeltype bereikt worden. De grote grazers zorgen tevens voor behoud van het agrarisch karakter. Het ommetje voor de gasten van B&B wordt zo aangelegd (gemaaid) dat de dassen niet verstoord worden. Ook aan de achterzijde van het perceel wordt een poel aangelegd ten behoeve van de dassenverbinding. Deze poel is groter dan de die op het voorterrein en wordt begeleid door een bosje met een dassenburcht erin. De poel heeft ecologische betekenis als standplaats, leefgebied en voortplantingsgebied

Bosje met dassenburcht

Nabij de plek waar vroeger een historisch bosje lag wordt deze opnieuw aangeplant met gebiedseigen beplanting zoals eik en els. (Of deels aanplanten en deels spontane begroeiing) Met de grond die vrijkomt door de gegraven poel wordt hierin een dassenburcht aangelegd. In combinatie met de poel en de 'droge' verbinding (houtsingel) vormt dit een waardevolle uitbreiding van de habitat voor de das.

Kwelsloot met natuur- vriendelijke oever

Het natuurgedeelte wordt doorsneden door een kwelsloot met natuurvriendelijke oevers aan beide zijden. Deze benadrukt de lengterichting van de kavelstructuur. De sloot is middels een stuw afgekoppeld van het watersysteem. Mede door de aanvoer van kwel ontstaat zo een sloot met een hoge waterkwaliteit en grote ecologische betekenis. Het is een zeer geschikte habitat voor bijzondere flora en fauna. Daarnaast zijn lijnvormige wateren met hun oevers van betekenis voor de verplaatsing van dieren.

Bloemrijk grasland

en graspad

Een deel van het perceel wordt omgevormd tot bloemrijk grasland: vochtig bont hooiland (o.a. brunel, kale jonker en biezeknoppen).

Vochtige tot natte graslanden zijn van betekenis als leefgebied voor een beperkt aantal specifieke soorten, oa. als foerageer- en jachtgebied voor zoogdieren en vogels.

Met grasland blijft de karakteristieke openheid van het veenweide gebied behouden. Middels extensief beheer (enkele grote grazers, niet bemesten en maaisel afvoeren) zal dit natuurdoeltype bereikt worden. De grote grazers zorgen tevens voor behoud van het agrarisch karakter.

Het ommetje voor de gasten van het conferentiehôtel wordt zo aangelegd (gemaaid) dat de dassen niet verstoord worden.

3. De das

Het plan beoogt een bijdrage te leveren aan het leefgebied van de das.

De planlocatie ligt in een gebied waar veel dassen voorkomen. Volgens de gegevens van Utrechts Landschap leven hier circa 90 dieren. Met name landgoed Beukenburg dat zich ten zuiden van de N234 bevindt, vormt een belangrijk leefgebied voor de das.

In de omgeving van het landgoed zijn reeds enkele faunapassages gerealiseerd zodat de dassen zich veilig kunnen verplaatsen, zo ook onder de Nieuwe Weteringseweg door. Daarnaast liggen er faunapassages onder de A27.

De das is vooral 's nachts actief. De das leeft in een burcht, deze wordt aangelegd in struiken, heggen en houtwallen, bij voorkeur op hogere, droge delen in het terrein. De afstand naar het gebied waar ze foerageren mag niet te groot zijn. Ze leven bij voorkeur in een kleinschalig weide- of akkerlandschap waar voldoende dekking (houtwallen, bosjes) en voldoende voedsel aanwezig is.

De das is een echte alleseter. Ze eten met name wormen, larven, slakken, maar ook kleine zoogdieren, maïs en broedende vogels en hun eieren. De wormen haalt hij met name uit begraasde graslanden, ook de koeienvlaaien bieden een bron van voedsel: hij keert ze om en haalt de insectenlarven en kevers er uit.

Dassen leven in groepen en hebben een territorium dat ca 30 tot 50 ha groot is. De das graaft zijn hol bij voorkeur in een steile helling, dan verloopt het afvoeren van de grond makkelijker. Ook de grondsoort is van belang bij de keuze van een hol; liefst goed vergraafbare grond, waarin bovendien regenwater snel wordt afgevoerd. Dassen bouwen hun burchten bij voorkeur in bosranden of houtwallen, in de buurt van gras of akkerland en water. De meest ideale locatie bevindt zich op de overgang van hoog naar laag, van droog naar nat. Een dassenfamilie verlaat soms voor kortere of langere tijd de hoofdburcht. Niet ver van die hoofdburcht ligt in de regel een tweede burcht. En op grotere afstand bezit de familie vaak meerdere kleine bijburchten en vluchtholen.

Zo'n 'buitenverblijf' is kleiner dan de hoofdburcht; het aantal pijpen is kleiner en de stortbergen zijn minder groot. Ze liggen in strategisch opzicht in bepaalde seizoenen soms gunstiger ten opzichte van bepaald voedsel. Langs de vaste paden ('wissels'), in de beschutting van een houtwal, een bosrand of bijvoorbeeld een heg, graven dassen vluchtholen.

Wanneer een das tijdens zijn voedseltochten wordt gestoord, weet hij vliegensvlug de dichtstbijzijnde vluchtpijp te vinden.

In de huidige situatie is op de planlocatie vrijwel geen opgaande beplanting aanwezig (uitgezonderd de Prinsenlaan) en ook enige vorm van reliëf ontbreekt.

dassenburcht (www.kas-en-roos.nl)

Hierdoor is de planlocatie op dit moment ongeschikt als vaste rust- en verblijfsplaats voor de das. Wel worden de weilanden gebruikt als foerageergebied. De das heeft zijn vaste verblijfplaats op landgoed Beukenburg en steekt de weg over om in de weilanden ten zuiden van Maartensdijk te foerageren. Hier ontbreekt het echter op dit moment aan opgaande beplanting waarlangs de das zich kan verplaatsen.

Met de aanleg van een gemengde houtsingel aan de westkant van de planlocatie wordt een verbindingzone voor de das gecreëerd. De gronden worden verder ingericht als bloemrijk grasland.

Bemesting zal plaatsvinden met ruige stalmest, dit zorgt voor een goed bodemleven en veel wormen. Het grasland wordt beweide met enkele koeien en zal aanvullend periodiek gemaaid worden.

dassenfamilie (andredonkernatuur.blogspot.com)

Aan de noordzijde van het landgoed zal een dassenburcht aangelegd worden. Deze burcht zal bestaan uit een verhoogde 'heuvel' met daarop gebiedseigen beplanting. Hierbij is het van belang dat de burcht boven het grondwater komt te liggen. In de burcht worden kamers aangebracht die met grond worden afgedekt. De overige kamers kunnen de dassen zelf in de aarde uitgraven. Er kan ook voor gekozen worden om met behulp van gresbuizen een burcht aan te leggen. Ook hierbij kunnen de dassen op een gegeven moment de burcht zelf verder uitgraven. De burcht zou een functie kunnen krijgen als bijburcht of wellicht in de toekomst als hoofdburcht. Tenslotte zorgt de aanleg van een poel voor een extra toename aan diverse insecten en amfibieën en daarmee voor een aanvulling op het menu van de das.

Bronnen:

www.dasenboom.nl

www.dassenwerkgroepbrabant.nl

www.zoogdiervereniging.nl

4. Alternatieve maatregelen

De maatregelen ten behoeve van dassengeleidende voorzieningen, zijn onlosmakelijk verbonden met provinciale beleidskaders en besluitvorming. De gemeente is in overleg met de provincie wat betreft de aanleg van een faunapassage aan de Nieuwe Weteringseweg, ter hoogte van de Prinsenlaan. Vanwege nieuwe bezuinigingen bij de provincie is het vooralsnog niet duidelijk of er financiële middelen beschikbaar gesteld kunnen worden voor de aanleg van een nieuwe faunapassage.

Indien deze middelen uiteindelijk niet beschikbaar gesteld (kunnen) worden, is het de vraag of de maatregelen in dit natuurplan ten goede komen van de leefkwaliteit van de das. De maatregelen zijn in dat geval mogelijk misleidend voor het gedrag van de das. In dit scenario zal de gemeente samen met de exploitant in overleg treden over een alternatieve oplossing om alsnog een kwalitatieve impuls aan het landschap en/of de flora en fauna te leveren. Het beschikbaar gestelde budget voor natuurontwikkelingen kan d.m.v. een onderlinge overeenkomst worden afgedwongen, ongeacht de vorm van natuurmaatregelen.

Belangengroepen als Stichting behoud Prinsenlaantje en ommelanden en het Utrechts Landschap zullen worden betrokken bij het opstellen van een vervangend / alternatief natuurontwikkelingsplan. Dit alternatieve plan is uitsluitend gericht op de maatregelen die samenhangen met de mogelijke komst van een faunatunnel.

Dit document is opgesteld door:

Agroplan B.V. (Agroplan is een onderdeel van
Noordanus & Partners BV.)
Ir. L. (Lara) de Graaf
Directeur, Landschapsarchitect BNT Agroplan B.V.

Utrechtseweg 370
3731 GE De Bilt
Tel: 030 – 220 3800

en ander uitgewerkt door:

Gemeente De Bilt
Afdeling Beleid en Strategie
Soestdijkseweg zuid 173
3721 AB Bilthoven
www.debilt.nl

Datum: 14 maart 2014, Bilthoven